

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag
Vår ref.: 22/2422-11
Saksbehandler: Ingebjørg Skrindo
Dato: 31.01.2022

Tilleggsbesvarelse på oppdrag 609 om TISK

Oppsummering

- FHI oversendte et tilleggsnotat til oppdrag 609 om TISK-innretningen 28.01.2022 kl. 17.40.
- FHI anbefaler at barn i grunnskolealder eller yngre som er husstandsmedlemmer eller tilsvarende nære kun testes ved symptomer, selv om det er smitte i husstanden.
- HelseDirektoratet støtter FHI i deres vurderinger i forhold til smittekarantene for barn.
- Tidspunktet for å gå over fra dagens karanteneinnretning til en slik lettelse for barn, bør besluttes ut fra en totalvurdering av situasjonen i lys av de samlede endringene.
- HelseDirektoratet understreker at det fortsatt kan være situasjoner der asymptomatiske barn i grunnskolealder og yngre kan eller bør testes.
- Det vil være behov for god og tydelig informasjon til befolkningen ved hyppige endringer i nasjonale tiltak i tiden fremover slik at også barn og voksne med større risiko for å utvikle alvorlig sykdom hensyntas.

Tilleggssvaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI) mottatt 28.01.2022 kl.17.40. Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Ingebjørg Skrindo
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:

HelseDirektoratet, Beredskap @helsedir.no;FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd Utbrudd

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Ingebjørg Skrindo

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Tilleggssvar på oppdrag 609 om TISK-innretningen

Oppsummering

- FHI oversendte et tilleggsnotat til oppdrag 609 om TISK-innretningen 28.01.2022 kl. 17.40.
- FHI anbefaler at barn i grunnskolealder eller yngre som er husstandsmedlemmer eller tilsvarende nære kun testes ved symptomer, selv om det er smitte i husstanden.
- HelseDirektoratet støtter FHI i deres vurderinger i forhold til smittekarantene for barn.
- Tidspunktet for å gå over fra dagens karanteneinnretning til en slik lettelse for barn, bør besluttes ut fra en totalvurdering av situasjonen i lys av de samlede endringene.
- HelseDirektoratet understreker at det fortsatt kan være situasjoner der asymptomatiske barn i grunnskolealder og yngre kan eller bør testes.
- Det vil være behov for god og tydelig informasjon til befolkningen ved hyppige endringer i nasjonale tiltak i tiden fremover slik at også barn og voksne med større risiko for å utvikle alvorlig sykdom hensyntas.

Tilleggssvaret på oppdraget er utarbeidet på grunnlag av faglige underlag fra Folkehelseinstituttet (FHI) mottatt 28.01.2022 kl.17.40. Underlaget fra FHI finnes også som eget vedlegg.

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Opprinnelig oppdrag 609 – oppdatert vurdering av situasjon og tiltaksnivå

Det vises til justeringer i nasjonale smitteverntiltak 13. januar, og oppdrag 601 knyttet til tabell med forslag til mulige smitteverntiltak på ulike tiltaksnivåer.

Det bes om at HelseDirektoratet i samråd med FHI, med bakgrunn i utviklingen i smittesituasjonen, anbefaler tiltaksnivå med utgangspunkt i svar på oppdrag 601.

Vi ber om at det utarbeides ev. forskriftsforslag.

Frist: tirsdag 25. januar kl. 12

Kontaktperson i HOD: Gro Fredheim (gro

Bakgrunn

HelseDirektoratet sendte 25. januar inn svar på oppdrag 609. På bakgrunn av at FHIs risikovurdering og modelleringer ikke forelå, var det ikke mulig for direktoratet å svare på hovedspørsmålet i oppdraget. Oppdraget ble derfor besvart på nytt 26.januar og deretter revidert 27. januar.

28. januar kl. 17.40 mottok HelseDirektoratet et tilleggsnotat fra FHI om at de ønsker å korrigere besvarelsen vedrørende innretningen av TISK. FHI har etter nye vurderinger kommet fram til at forslagene for TISK-innretningen ved lavt nivå i oppdrag 609 bør oppdateres. Da dette er begrunnet i ny informasjon som er tilkommet etter FHI leverte sitt endelige underlag, synes det riktig å levere denne besvarelsen som et tillegg til 609 og ikke som en ny revisjon av oppdragsbesvarelsen.

Andre relevante oppdrag

Oppdrag 601

Oppdrag 609

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Tilleggsnotatet til oppdrag 609 om TISK- innretningen er vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering

FHI kommer i dette tillegget til oppdrag 609 med en korleksjon av anbefalingen av innretningen på TISK på lavt nivå. FHI anbefaler nå:

"Testing (endringer er markert med understreking): Lav terskel for test ved symptomer. Testing av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære over grunnskolealder. Barn i grunnskolealder eller yngre anbefales kun test ved symptomer, også selv om det skulle være smitte i husstanden. Ingen test av asymptomatiske øvrige nærkontakter. Ingen jevnlig testing i undervisningssektoren. "

Begrunnelsen for forslaget til denne endringen, er tiltaksbyrden for barn i grunnskolealder eller yngre. Risikovurderingen som FHI publiserte 26. januar konkluderer med at de fleste tiltakene mot epidemien kan trappes gradvis ned over kort tid uten at det i et lengre perspektiv vil gi betydelig økt sykdomsbyrde. Det er et førende prinsipp at barn og unge skal prioriteres når det gjelder tiltakslettelse. FHI mener derfor at testing av asymptomatiske barn bør fjernes før dette tiltaket fjernes for resten av befolkningen.

Helsedirektoratet støtter FHI i at barn og unge skal prioriteres i forhold til tiltakslettelse, og at testing av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære, når dette er asymptomatiske barn i grunnskolealder og yngre, kan fjernes før test av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære når dette er asymptomatiske eldre barn og voksne. Samtidig vil dette gi mindre kontroll på smittespredningen i de yngre aldersgruppene der test av asymptomatiske barn i husstander med smitte, vil kunne avdekke smitte hos barna før de rekker å smitte videre ut i befolkningen. FHI mener likevel at test av barn i grunnskolealder og yngre gir tilstrekkelig kontroll ved lavt tiltaksnivå.

For en del barn kan SARS-CoV-2 test oppleves som et inngripende tiltak. Ved gjeldende karantenerregelverk kan barn bli nødt til å teste seg svært mange ganger når det er smitte i husstanden dersom de selv ikke får positiv test og de skal fortsette å gå på skole eller i barnehage. Det er allerede et unntak i covid-19 forskriften om at barn under 16 år ikke skal testes dersom det er uforholdsmessig krevende å få tatt test av barnet. Dette unntaket er til for å sikre at barn ikke skal testes med makt. I gjeldende regelverk vil imidlertid barn som ikke blir testet, måtte være i smittekarantene. Dette er også inngripende for barn, spesielt dersom det blir langvarig og ofte slik som vi forventer at det kan bli i den tiden vi nå går inn i.

Samtidig vil ikke hyppig testing nødvendigvis oppleves som et inngripende tiltak for alle barn, spesielt når testene kan gjøres som selvtest fra fremre nese. Det vil også variere hvor ofte barna har vært i karantene og hvor hyppig de har måttet bli testet så langt i pandemien. Barn som har blitt testet ofte, kan også oppleve det som lite inngripende fordi de har blitt vant til det.

FHIs risikorapport konkluderer med at de fleste smittevernstiltak kan heves innen kort tid. Det er derfor sannsynlig at det vil vurderes lettelse i testregimene for husstandsmedlemmer og tilsvarende nære også for eldre barn voksne innen kort tid. Barn og unge skal prioriteres når det gjelder lettelse av tiltak. Hvorvidt det er hensiktsmessig å innføre endringer for barn i grunnskolealder og yngre nå og for eldre barn og voksne senere, eller om man ønsker å avvente og innføre endringer for alle samtidig, vil være avhengig av en totalvurdering av situasjonen i lys av de samlede endringene og hensynet til barn og unge.

Et moment i vurderingen av når man skal gjøre ytterligere endringer i karanteneplikten, er hensynet til personer som vil kunne bli alvorlig syke. Selv om omikronviruset gir mindre alvorlig sykdom enn deltavarianten gjorde, vil fortsatt deler av befolkningen kunne bli alvorlig syke ved SARS-CoV-2 smitte. Dette gjelder spesielt personer med nedsatt immunforsvar og/eller andre underliggende sykdommer. Personer med større fare for utvikling av alvorlig sykdom finnes i alle deler av befolkningen, også på skoler og i barnehager. Helsedirektoratet vil understreke behovet for at lettelse gjøres på en slik måte at også barn og voksne med risiko for å utvikle alvorlig sykdom med omikronvarianten, føler seg trygge og ivaretatte.

Det blir viktig å forklare at det fremdeles kan være situasjoner hvor det er hensiktsmessig å teste barn, f.eks. ved innleggelse i sykehus, før kirurgiske inngrep osv. Det kan også være at foreldre i en overgangsfase ønsker å teste barna f.eks. før besøk hos besteforeldre eller andre sårbare personer. Når vi etter hvert skal over i en fase der befolkningen selv skal vurdere risiko for smitte, er det behov for å gjøre dette på en måte som befolkningen kan forstå og er komfortable med. Vi må også ta høyde for at det kan bli nødvendig med innstramninger i tiltaksnivået igjen, enten lokalt eller nasjonalt dersom utviklingen i pandemien tilsier det. Kommunikasjonen rundt lettelse i testregimene for barn bør derfor tilstrebe å fokusere på at dette gjøres for å gi lettelse i tiltaksbyrde for barn i grunnskolealder og yngre, og ikke på at det er uforholdsmessig i seg selv å teste asymptomatiske barn.

Forslaget innebærer en lettelse i tiltak. Det anses å oppfylle de grunnleggende kravene i smittevernloven § 1-5. Det vises til FHI for medisinskfaglig begrunnelse, og til momentene som er vurdert over når det gjelder forholdsmessighet og nødvendighet.

Forslag til forskriftsendring (justering i § 4i, under lavt tiltaksnivå som foreslått i 601, side 14)

Svar på oppdrag 609 inneholder ikke forslag til forskriftsendringer. Forskriftsforslagene knyttet til lavt tiltaksnivå ble behandlet i svar på oppdrag 601, på side 11-15. På side 13 står det om blant annet om testing og karantene:

- Testing: Etter testkriteriene. Vurdere overgang til symptombasert testing.
- Karantene: Karantene husstandsmedlemmer og tilsvarende nære, med mulighet for å teste seg ut fra dag 1.

Dersom forslaget som nevnt i tillegget til svar på oppdrag 609 som er beskrevet her, blir vedtatt, forutsetter gjennomføringen en endring i bestemmelsen om smittekarantene som ble foreslått til lavt tiltaksnivå, i svar på oppdrag 601. Helsedirektoratet bemerker at forslaget til endringer i § 4i annet ledd som beskrevet nedenfor, tar høyde for at første ledd i bestemmelsen presiserer at personer som ikke kan unngå nærkontakt med den smittede, kan regne siste nærkontakt fra [X] døgn etter at den smittede fikk de første symptomer på smitte, eller fra prøvetidspunktet dersom personen ikke utviklet symptomer, slik som foreslått i svar på oppdrag 601 og 609. Alternativt kan innholdet i nåværende § 4i tredje ledd, bokstav b annet punktum, videreføres uforandret.

Endringen som foreslått nedenfor vil innebære at barn i grunnskolen og yngre uten symptomer får unntak fra smittekarantene. Disse barna skal likevel testes ved symptomer. Se endring i kursiv, som knytter seg til § 4i annet ledd, slik den står i svar på oppdrag 601 på side 14:

§ 4i Smittekarantene for husstandsmedlemmer

Smittekarantene etter første ledd gjelder ikke for:

- a. Personer som har gjennomgått covid-19 i løpet av de siste 3 måneder med varighet fra avisolering til 3 måneder etter prøvedato.
- b. Personer som tester seg daglig i fem døgn etter siste nærkontakt og får negativt testresultat. Testen kan tas som selvtest, antigen hurtigtest gjennomført av helsepersonell eller som PCR-test annenhver dag.
- c. *Barn uten symptomer i grunnskolen og yngre.*

Et annet alternativ, kan være å gi alle barn i grunnskolealder unntak fra smittekarantene, og supplere dette med en anbefaling om testing dersom barnet har symptomer. I så fall kan dette inntas på følgende måte i forskriftens § 4i, annet ledd, bokstav c:

§ 4i Smittekarantene for husstandsmedlemmer

Smittekarantene etter første ledd gjelder ikke for:

- a. Personer som har gjennomgått covid-19 i løpet av de siste 3 måneder med varighet fra avisolering til 3 måneder etter prøvedato.
- b. Personer som tester seg daglig i fem døgn etter siste nærkontakt og får negativt testresultat. Testen kan tas som selvtest, antigen hurtigtest gjennomført av helsepersonell eller som PCR-test annenhver dag.
- c. *Barn i grunnskolen og yngre.*

Helsedirektoratets konklusjon

Helsedirektoratet støtter FHI i deres vurderinger i forhold til smittekarantene for barn. Tidspunktet for å gå over fra dagens karanteneinnretning til en slik lettelse for barn, bør besluttes ut fra en totalvurdering av situasjonen i lys av de samlede endringene og hensynet til barn og unge.

Helsedirektoratet understreker at det fortsatt kan være situasjoner der asymptomatiske barn i grunnskolealder og yngre kan eller bør testes. Videre understreker vi behovet for god og tydelig informasjon til befolkningen ved hyppige endringer i nasjonale tiltak i tiden fremover slik at også barn og voksne med større risiko for å utvikle alvorlig sykdom hensyntas.

Vedlegg

FHI sitt underlag

COVID-19
Tilleggsnotat til oppdrag 609 om TISK-
innretning

27 januar 2022

TILLEGGSNOTAT TIL OPPDRAG 609 OM TISK-INNRETNING

Folkehelseinstituttet ønsker å korrigere besvarelsen vedrørende innretning av TISK i oppdrag 609 basert på dagens situasjon og publisert risikorapport 26.01.22.

Viser til tidligere besvarelse av oppdrag 609 levert 25.01.22 samt revidert svar fra Helsedirektoratet datert 26.01.22.

Innledning

Uavhengig av hvilken innretning av TISK det politisk besluttes å lande på, mener Folkehelseinstituttet det er riktig å grundig vurdere tiltaksbyrden ved TISK-tiltak for barn og unge. Barn i grunnskolen eller yngre bør nå kun anbefales test ved symptomer, også dersom de bor i husstand med personer som har fått bekreftet covid-19. De bør ellers kunne leve som normalt.

FHI gikk i oppdrag 609 inn for Alternativ 1 på lavt tiltaksnivå. FHI har etter nye vurderinger kommet fram til at forslagene for TISK-innretning ved lavt nivå i oppdrag 609 bør oppdateres, og vi vil med dette revidere vår besvarelse. Begrunnelsen for at vi kort tid etter at oppdraget ble levert 25. januar ønsker å endre vår anbefaling, er fordi situasjonsforståelsen og risikovurderingen tilsier det.

Korrigert anbefaling av innretning av TISK på lavt nivå

Testing (endringer er markert med understreking): Lav terskel for test ved symptomer. Testing av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære over grunnskolealder. Barn i grunnskolealder eller yngre anbefales kun test ved symptomer, også selv om det skulle være smitte i husstanden. Ingen test av asymptomatiske øvrige nærkontakter. Ingen jevnlig testing i undervisningssektoren.

Begrunnelse: Barn og unge har båret en stor del av tiltaksbyrden gjennom de siste to årene og er blitt hyppig testet i forbindelse med utstrakt bruk av nærkontakttesting og jevnlig testing i undervisningssektoren. For barn er smitte med SARS-CoV-2 svært lite farlig, jf. FHIs Risikovurdering fra 26. januar. I risikovurderingen vurderes det at de fleste tiltakene mot epidemien nå kan trappes gradvis ned over kort tid uten at det i et lengre perspektiv gir betydelig økt sykdomsbyrde, og at tiltakene med størst tiltaksbyrde for barn og unge bør fjernes først. FHI har anbefalt at jevnlig testing i skoler og barnehager avvikles da effekten ikke er tilstrekkelig i et samfunn med høye smittetall.

Selv om tiltaksbyrden ved testing er lavere enn kontaktreduserende tiltak, kan testing oppleves mer inngripende og traumatisk for barn og unge enn for voksne, især for de yngste barna.

Når vi i dag aksepterer mer smitte i samfunnet og anbefaler å utvikle jevnlig testing, der formålet er å avdekke asymptomatisk smitte, og at vi for øvrige nærkontakter også anbefaler kun testing ved symptomer, både for voksne og barn, vil det være forholdsmessig å gå ett steg lenger når det gjelder yngre barn. Etter en helhetsvurdering bør en ikke teste asymptomatiske barn fra grunnskolealder og yngre uavhengig av eksponeringsgrad.

De andre forslagene til TISK-innretning som beskrevet i oppdrag 609 er uendret.

Anbefalinger om isolasjonstid blir beskrevet i oppdrag 618 del A og eventuelle endringer er ikke tatt med i denne revisjonen.

Tabell fra oppdrag 609, endringer markert med understrek.

Lagt tiltaksnivå	Alternativ 1
Testing	<p>Lav terskel for test ved symptomer</p> <p>Testing av husstandsmedlemmer og tilsvarende nære* <u>over grunnskolealder</u></p> <p><u>Ingen test av asymptotiske barn fra grunnskolealder og yngre.</u></p> <p>Ingen test av asymptotiske øvrige nærkontakter</p> <p>Ingen jevnlig testing i undervisningssektoren</p>
Isolering	<p>Viser til oppdrag 618 del A</p>
Smittesporing	<p>Beskjed fra indeks til nærkontakter om testanbefaling for husstandsmedlemmer/tilsvarende nære <u>over grunnskolealder</u>, og å være oppmerksom på symptomer for øvrige nærkontakter</p> <p>Kommunen har god informasjon og synlig telefonnummer som kan kontaktes ved behov. Bistand fra kommunen ved behov i spesielle situasjoner.</p> <p><i>Vurdere bruken av smittestopp på nytt etter nylige justeringer for bekreftende PCR</i></p>
Karantene/Kontaktoppfølging	<p>Ingen karantene.</p> <p>Testanbefaling for asymptotiske husstandsmedlemmer* <u>over grunnskolealder</u>.</p> <p>Kun test ved symptomer for øvrige nærkontakter <u>og for alle barn fra grunnskolealder og yngre</u></p>
Utfordringer/konsekvenser	<p>Tilgang til tester</p> <p>Fravær grunnet isolasjon</p>

Kan være arbeidskrevende for kommunen å bistå ved behov

* Husstandsmedlemmer og tilsvarende nære:

- Daglig testing frem til 5 dager etter siste kontakt med person i isolasjon.
- Anbefales bruk av munnbind¹ innendørs på offentlig sted (for eksempel butikker og offentlig kommunikasjon) i 10 dager etter siste kontakt med person i isolasjon.
- Unnvike store sammenkomster og arrangement i 10 dager.
- God symptomobservasjon i 10 dager. Ved symptomer: bli hjemme og teste seg.

¹ Anbefaling om å bruke munnbind gjelder ikke for de som av medisinske eller andre årsaker ikke kan bruke munnbind. For barn og unge, vises til gjeldene råd på fhi.no.

Kommentar: De som gjennomgått covid-19 siste 3 måneder bør kun testes ved symptomer.

De med oppfriskningsdose > 1 uke siden og de som har fått 2.dose vaksine for < 3 måneder siden kan:

- Unntas testing helt. Dette alternativet er enklere, reduserer testbruken og vurderes smittevernmessig forsvarlig i dagens situasjon da alle i denne gruppen vil ha redusert sannsynlighet for å smitte videre, eller
- Anbefales testing på dag 3 og 5. Dette alternativet medfører noe høyere effekt mot videre smitte, men vil være mer komplisert og kreve flere tester.

Kommunikasjon rundt testregimet for personer med smitte i husstanden kan bli utfordrende dersom det blir for komplisert med for mange ulike løp for ulike kategorier. Det bør tilstrebes enklest mulig råd, som sannsynligvis vil føre til høyere etterlevelse.